

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 237/05-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. augusta 2005 predbežne prerokoval sťažnosť M. Š. – O., B., zastúpeného JUDr. M. K., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 NcPO 2/03 a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Co 275/04-64 z 30. novembra 2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. Š. – O. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. marca 2005 doručená sťažnosť M. Š. – O., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného JUDr. M. K., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 NcPO 2/03 a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Co 275/04-64 z 30. novembra 2004 v konaní vo veci návrhu sťažovateľa ako navrhovateľa proti odporcovi v 1. rade M. H. a odporkyňi v 2. rade S. Z. na vydanie predbežného opatrenia.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že na jeho návrh okresný súd 7. mája 2003 vydal predbežné opatrenie sp. zn. 8 NcPO 2/03, ktorým sa odporcovi v 1. rade a odporkyňi v 2. rade uložila povinnosť nenakladať s v návrhu špecifikovaným potápačským motorovým člnom. Sťažovateľovi bola uložená povinnosť podať návrh na začatie konania vo veci samej do 1 mesiaca od doručenia predbežného opatrenia. Sťažovateľ si uvedenú povinnosť splnil 13. júna 2003 podaním žaloby o vydanie člna, alternatívne o zaplatenie sumy vo výške 442 000 Sk. Proti predbežnému opatreniu podali 10. júna 2003 odporcovia v 1. a 2. rade odvolanie. Uvedené odvolanie nespĺňalo náležitosti podania, pretože nebolo podpísané ani jedným z odporcov. Odporca v 1. rade podal odvolanie aj osobitne, a to 16. júna 2003. Po tom, ako bola vec vrátená okresnému súdu, sa ten rozhodol riešiť nepodpísanie odvolania tak, že 24. marca 2004 odporkyňi v 2. rade umožnil dodatočne odvolanie podpísať.

Podľa názoru sťažovateľa odvolania boli podané po zákonom ustanovenej lehote. U odporcu v 1. rade sa mala uplatniť fikcia doručenia – 3. deň uloženia na pošte, a to 22. mája 2003. Predbežné opatrenie prevzal odporca v 1. rade až 28. mája 2003. Odporkyňi v 2. rade sa tiež nepodarilo doručiť predbežné opatrenie a tiež sa uplatnila fikcia doručenia – 3. deň uloženia veci na pošte, a to 23. mája 2003. Predbežné opatrenie si odporkyňa v 2. rade fyzicky prevzala až 2. júna 2003. Okresný súd sa stotožnil so záverom, že účinky doručenia nastali u odporcu v 1. rade 22. mája 2004 a u odporkyne v 2. rade 23. mája 2003. Teda ak odporca v 1. rade podal odvolanie 16. júna 2003 a odporkyňa v 2. rade ho podala 10. júna 2003, odvolania boli podľa názoru sťažovateľa podané oneskorene.

Porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v tom, že okresný súd umožnil dodatočne odporkyňi v 2. rade

podpísať odvolanie, ako aj v tom, že podľa názoru sťažovateľa odvolania boli podané po zákonom ustanovenej lehote, v dôsledku čoho predbežné opatrenie malo byť právoplatné a nemalo byť odvolacím súdom zamietnuté.

Na základe podanej sťažnosti doplnenej podaním z 27. apríla 2005 sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. 11. 2004 č. k. 2 Co 275/04-64 bolo porušené právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ľudské právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní č. 8 NcPO 2/03 bolo porušené právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ľudské právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. 11. 2004 č. k. 2 Co 275/04-64 sa zrušuje.

Ústavný súd zrušuje dodatočné podpísanie odvolania odporcom v II. rade zo dňa 10. 06. 2003 proti predbežnému opatreniu zo dňa 07. 05. 2003 v konaní č. 8 NcPO 2/03 vedenom na Okresnom súde Bratislava III, ktoré sa uskutočnilo 24. 03. 2004.“

Sťažovateľ podal aj návrh na odklad vykonateľnosti uznesenia krajského súdu a požiadal o nezverejňovanie jeho osobných údajov.

K sťažnosti sa vyjadril predseda okresného súdu podaním doručeným ústavnému súdu 4. júla 2005, v ktorom sa uvádza, že sťažnosť považuje za neopodstatnenú, pretože odvolanie má mať záverečné náležitosti, ku ktorým patrí dátum a podpis. Absencia podpisu je vadou odstrániteľnou, preto mal okresný súd legitímny dôvod postupovať smerom k odstráneniu tejto vady. Uvedený postup je predpokladaný ustanoveniami § 43 ods. 1 a 2, § 42 ods. 3, resp. § 79 ods. 1 a § 104 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

K sťažnosti sa vyjadrila predsedníčka krajského súdu podaním doručeným ústavnému súdu 15. apríla 2005, v ktorom sa uvádza, že predsedníčka konajúceho senátu na výzvu, aby sa vyjadrila k sťažnosti, uviedla, že sa pridrižiava uznesenia č. k. 2 Co 275/04-64, pričom konkrétnejšie sa vyjadriť k veci nemôže, pretože spis bol zaslaný prvostupňovému súdu. Predsedníčka krajského súdu vo vyjadrení ďalej uviedla, že sa v záujme garancie zásady sudcovskej nezávislosti ako orgán štátnej správy súdu nemôže vyjadrovať alebo hodnotiť procesnoprávny postup sudcov v konkrétnych konaniach.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy všeobecné súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vychádzal ústavný súd z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv

a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Účelom čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť prístup k súdu a rovnaké právne postavenie v konaní pred súdom každému, kto žiada o ochranu tých svojich záujmov chránených právnym poriadkom, ktoré štát zveril do právomoci orgánov súdnej moci (II. ÚS 26/96).

Obsahom práva na súdnu ochranu je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (II. ÚS 71/97).

Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu na uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov súdu. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. februára 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé

prejednanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu.

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil právny názor, že skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01 a I. ÚS 13/00).

Ústava rozdeľuje súdnu moc medzi ústavný súd a všeobecné súdy. Ústavný súd je podľa čl. 124 ústavy nezávislým orgánom ochrany ústavnosti, zatiaľ čo všeobecné súdy sú nezávislé súdne orgány ochrany zákonnosti, ich právomoc je vymedzená v čl. 142 ods. 1 ústavy. Nie sú v postavení nadriadenosti či podriadenosti, orgány jedného systému nenahradzujú orgány druhého systému v rozhodovacej právomoci v im zverených veciach. Ústavný súd preto nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje Najvyšší súd Slovenskej republiky (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Ústavný súd, ktorý nie je ďalšou (tretou alebo štvrtou) inštanciou v systéme všeobecného súdnictva, nepreskúmava námietky porušenia tých práv, ktoré sa fyzickým osobám a právnickým osobám ustanovujú napr. Občianskym súdnym poriadkom, ak namietané porušenie práva nemôže znamenať porušenie základného práva alebo slobody zaručených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou podľa čl. 11 ústavy (mutatis mutandis II. ÚS 37/95).

V princípe subsidiarity má základ aj rozsah pôsobnosti ústavného súdu pri poskytovaní ochrany ústavným a základným právam a slobodám. Ústavný súd zásadne nemá oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Inými slovami, neprislúcha mu, aby sa zaoberal posúdením skutkových a právnych omylov, ktorých sa údajne dopustili všeobecné súdy,

okrem prípadov a v rozsahu, v ktorom tieto omyly mohli mať za následok porušenie práv a slobôd chránených ústavou alebo dohovorom.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť. Namietat' porušenie svojich práv v konaní pred ústavným súdom sú totiž oprávnené len tie fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré splnili všetky zákonné podmienky spojené s nadobudnutím a uplatňovaním takýchto práv. Z konania o ústavnej sťažnosti sú preto vylúčené také návrhy, pri ktorých sťažovateľ nespĺnil niektorú zo zákonných podmienok potrebných pre vznik právneho vzťahu, porušenie ktorého namietal na ústavnom súde. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je jej zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť v prípade, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namietal (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 20/97).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenšej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Podľa § 42 ods. 3 prvej vety OSP pokiaľ zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje ďalšie náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho podáva, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané a datované.

Podľa § 43 ods. 1 OSP sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí a ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

Podľa § 47 ods. 2 OSP ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Podľa § 104 ods. 2 prvej vety OSP ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia.

Sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená, pretože zo spisu sp. zn. 8 NcPO 2/03, najmä č. 1. 32 (doručenka odporcom v 1. a 2. rade), nevyplýva, že by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a že by zároveň mali za následok namietané porušenie označených základných práv alebo slobôd. Na predmetných doručenkách sa uvádza, že uznesenie o predbežnom opatrení bolo doručované odporcovi v 1. rade 19. mája 2003, adresát nebol zastihnutý, opakované doručenie bolo uskutočnené 20. mája 2003 a toho istého dňa bola písomnosť uložená na pošte. Odporca v 1. rade prevzal písomnosť 2. júna 2003. Teda ak odvolanie bolo odporcom v 1. rade podané 16. júna 2003 (č. 1. 36), bolo podané v lehote, pretože v danom prípade sa lehota na podanie odvolania počíta od prevzatia písomnosti odporcom v 1. rade (fikcia doručenia sa neuplatní, pretože písomnosť bola prevzatá). Z doručenky vyplýva, že odporkyni v 2. rade bolo uznesenie o predbežnom opatrení doručované 16. mája 2003, adresát nebol zastihnutý, opakované doručenie bolo vykonané 19. mája 2003 a písomnosť bola uložená na pošte 19. mája 2003. Odporkyňa v 2. rade zásielku prevzala 28. mája 2003. V danom prípade odvolanie bolo

podané včas 10. júna 2003 vzhľadom na to, že lehota na podanie odvolania sa počíta až od prevzatia písomnosti 28. mája 2003 (fikcia doručenia sa neuplatní, pretože písomnosť bola prevzatá). Keďže odvolanie nebolo podpísané, okresný súd v súlade s § 42 ods. 3 OSP, § 43 ods. 1 OSP a § 104 ods. 2 OSP správne vyzval na odstránenie nedostatku podania, ktorým sa odstránila absencia podpisu na odvolaní (č. 1. 47 a 48).

Z vyžiadaného spisu ústavný súd zistil, že okresný súd svojím postupom (výzvou na odstránenie nedostatkov odvolania) a krajský súd (pokiaľ ide o počítanie lehôt na podanie odvolania odporcami v 1. a 2. rade) neporušili označené základné práva sťažovateľa.

Z vyššie uvedených dôvodov postup okresného súdu a uznesenie krajského č. k. 2 Co 275/04-64 z 30. novembra 2004 sú vecne správne, teda všeobecné súdy svojou rozhodovacou činnosťou neporušili žiadne zo základných práv označených sťažovateľom.

Na základe vyššie uvedeného ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2005